

Sprawozdanie z działalności
Centrum Mioszewskiego
w 2022 roku

Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia wchodziło w kolejny rok działalności w cieniu prowadzonej przez Rosję eskalacji wojskowej u granic Ukrainy. Mieliśmy świadomość, że jakiegokolwiek ponowienie agresji przeciwko Ukrainie będzie miało ogromne znaczenie dla dalszych losów instytucji. I rzeczywiście punktem zwrotnym dla CPRDiP w 2022 r. stała się napaść Rosji na Ukrainę rozpoczęta 24 lutego. Kilka godzin później Centrum wydało poniższe oświadczenie, które stanowiło podstawę do zainspirowania decydentów do zainicjowania procesu przekształcania Centrum i symbolicznie zamknęło działalność CPRDiP.

Warunkiem dialogu z przedstawicielami narodu rosyjskiego, jest jednoznaczne uznanie prawa innych narodów do suwerenności, integralności terytorialnej i demokracji oraz odcięcie się od wojny.

Dzisiaj w nocy Federacja Rosyjska, od 2014 r. okupująca ukraińskie terytoria: Krym i część obwodu ługańskiego oraz donieckiego, popełniła jedne z najcięższych zbrodni znanych ludzkości – zbrodnię przeciwko pokojowi oraz zbrodnię agresji przeciwko Ukrainie. Mamy więc wojnę w Europie, wojnę dwóch sąsiadów Polski, z których jeden jest katem, a drugi – ofiarą.

Władimir Putin w nocnym przemówieniu po raz kolejny odmówił narodowi ukraińskiemu, z którym Polaków wiąże przyjaźń i kilka wieków wspólnej historii, prawa do samostanowienia i prowadzenia samodzielnej polityki zagranicznej i wewnętrznej. Federacja Rosyjska wkroczyła na drogę, którą 83 lata temu obrały Niemcy pod władzą Adolfa Hitlera oraz Związek Sowiecki z Józefem Stalinem na czele.

Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, polska instytucja publiczna, powołana m.in. do prowadzenia dialogu ze społeczeństwem rosyjskim oraz informowania opinii publicznej o Rosji, potępia to barbarzyństwo. Przekazujemy wyrazy solidarności i wsparcia dla narodu ukraińskiego i władz Ukrainy. Zamierzamy wykorzystać narzędzia, które daje ustawa o CPRDiP, do wsparcia Ukrainy w jej walce o wolność, całość i niepodległość.

Podkreślamy, iż niezbędnym warunkiem jakiegokolwiek dialogu z przedstawicielami narodu rosyjskiego, jest jednoznaczne uznanie prawa innych narodów do suwerenności, integralności terytorialnej i demokracji oraz odcięcie się od wojny. Uważamy zarazem, iż przywrócenie pokoju wymaga nałożenia przez społeczność międzynarodową jak najpotężniejszych sankcji na Rosję, które muszą z konieczności dotknąć w sposób niezwykle bolesny wszystkich mieszkańców Federacji Rosyjskiej.

Idea przekształcenia instytucji zyskała poparcie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Z inspiracji dyrekcji Centrum dzięki poparciu grupy posłów zostały rozpoczęte prace nad nowelizacją ustawy o CPRDiP. Prace nad projektem trwały do lipca, gdy ustawa została przyjęta przez Sejm i Senat, a następnie podpisana przez Prezydenta. W dniu 27 lipca 2022 r. doszło do przekształcenia CPRDiP w **Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego**. Najważniejsze zmiany dotyczyły celu i zakresu zadań instytucji.

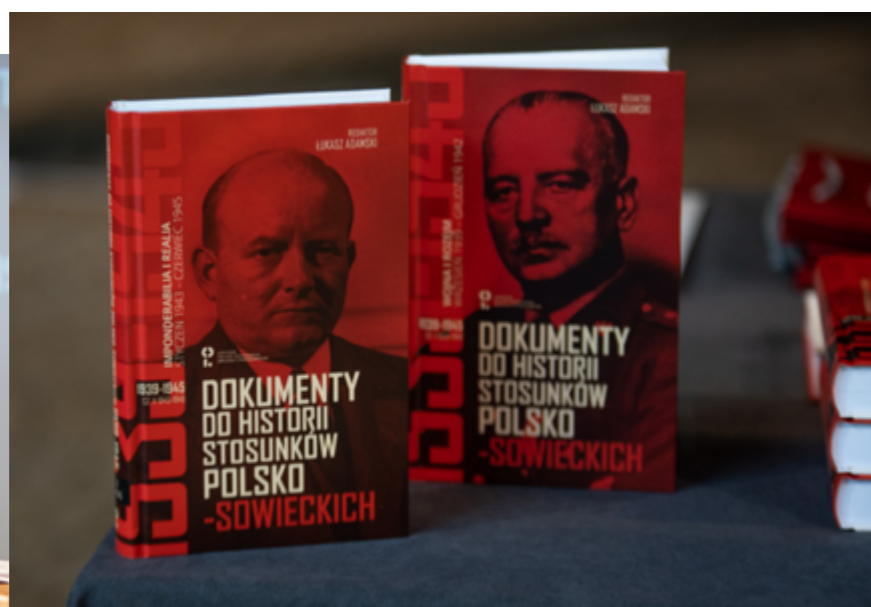
Celem działalności **Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego** jest inicjowanie, wspieranie i podejmowanie działań na rzecz dialogu oraz porozumienia w stosunkach Polaków z narodami Europy Wschodniej, w szczególności z Ukraińcami, Białorusinami, Gruzinami, Mołdawianami i Rosjanami. Centrum jest państwową osobą prawną, powołaną na mocy ustawy, nadzorowaną przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Ustawowe zadania Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego obejmują:

- 1) prowadzenie badań naukowych;
- 2) prowadzenie działalności wydawniczej;
- 3) upowszechnianie w Polsce i poza jej granicami wiedzy o sytuacji politycznej, historii, kulturze i dziedzictwie narodów Europy Środkowej i Wschodniej;
- 4) prowadzenie i wspieranie działalności edukacyjnej;
- 5) zwalczanie stereotypów;
- 6) przeciwdziałanie dezinformacji;
- 7) organizowanie konferencji, seminariów, wykładów oraz debat publicznych;
- 8) dofinansowywanie przedsięwzięć podejmowanych na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach Polaków z narodami Europy Wschodniej, w szczególności z Ukraińcami, Białorusinami, Gruzinami, Mołdawianami i Rosjanami;
- 9) prowadzenie programów stypendialnych;
- 10) utrzymywanie kontaktów z ośrodkami akademickimi, eksperckimi, naukowymi, kulturalnymi i politycznymi.

Prowadzenie badań naukowych to pogłębianie rzetelnej wiedzy o historii krajów i narodów Europy Środkowej i Wschodniej

BADANIA NAUKOWE

Losy Polaków pod władzą sowiecką po 17 września 1939 r.

KIEROWNIK PROJEKTU: **dr Maciej Wyrwa**

W okresie sprawozdawczym sukcesywnie opracowywano napływające do Centrum nowe ankiety i zgłoszenia przesyłane przez rodziny i bliskich osób zaginionych oraz instytucje państwowe powiększając tym samym listę potencjalnych ofiar Zbrodni Katyńskiej.

„Operacja polska” NKWD 1937–1938. Ofiary, dokumenty

KIEROWNICY PROJEKTU: **dr Sławomir Dębski, dr Maciej Wyrwa**

W okresie sprawozdawczym trwały prace redakcyjne związane z wydaniem czterech tomów publikacji źródłowych w serii „Operacja polska” NKWD w dokumentach oraz tomu studiów pokonferencyjnych „Operacja polska” NKWD 1937–1938. Przywracanie pamięci o zbrodni. Kontynuowano opracowywanie spisów ofiar „operacji polskiej” NKWD w Ukraińskiej SRS na podstawie dokumentów pozyskanych dzięki współpracy Centrum z Archiwum SBU Ukrainy oraz NIPC „Memoriał” w Moskwie. Ukazała się też pierwsza planowana pozycja: „Operacja polska” NKWD na tle represji wobec Polaków w Białoruskiej SRS. Dokumenty, red. Aleksander Smalianczuk, Anatol Wieliki, Maciej Wyrwa.

Edycja materiałów źródłowych do stosunków polsko-sowieckich

KIEROWNIK PROJEKTU: **prof. Mariusz Wołos**

W wydawnictwie Centrum trwały prace redakcyjne nad tomem za okres 1932–1939, prowadzone w ścisłych konsultacjach z red. prof. Markiem Kornatem. W 2022 r. ukazały się *Dokumenty do historii stosunków polsko-sowieckich 1926–1932*, red. Piotr Głuszkowski. Tomy za okres 1918–1926 (red. Jan Jakub Bruski, Mariusz Wołos) ukazały się w 2020 r., tomy za 1939–1945 (red. Łukasz Adamski) w 2021 r.

Kościół unicki – dzieje idei

KIEROWNICY PROJEKTU: **prof. Andrzej Gil i prof. Ihor Skoczylas**

Z uwagi na niespodziewaną, przedwczesną śmierć prof. Ihora Skoczylaśa w grudniu 2020 oraz poważne względy osobiste u prof. Andrzeja Gila, prace nad projektem zostały przerwane, a dotychczas opracowane partie zaplanowanej monografii zostaną opublikowane w AREI – czasopiśmie naukowym Centrum Mieroszewskiego.

Ziemie północno-wschodnie II RP pod okupacją sowiecką 1939–1941. Władza i społeczeństwo

KIEROWNIK PROJEKTU: **prof. Aleksander Smalianczuk**

W okresie sprawozdawczym prowadzono prace wydawniczo-redakcyjne nad wydaniem publikacji źródłowej wieńczącej realizację projektu.

Borys Sawinkow i rosyjskie organizacje emigracyjne w Polsce w walce o trzecią Rosję (1919 – połowa lat 20. XX w.)

KIEROWNICY PROJEKTU: **prof. Konstantin Morozow i dr Ała Morozowa**

W okresie sprawozdawczym trwały prace nad zebraniem odpowiedniego materiału i jego opracowaniem naukowym.

Polityka Rosji wobec Polski 2000-2020: studium komparatystyczne

KIEROWNICY PROJEKTU: **dr Ernest Wyciszkievicz i dr Łukasz Adamski**

Projekt zakłada wszechstronne przeanalizowanie rosyjskiej polityki zagranicznej wobec Polski w okresie rządów Władimira Putina z wyodrębnieniem głównych problemów (sprawy bezpieczeństwa regionalnego, kwestie gospodarczo-energetyczne, stosunek do Ukrainy i Białorusi, historia i pamięć historyczna). Jego ważnym komponentem będzie również analiza języka Kremla i kremlowskiej dyplomacji oraz porównanie działań podejmowanych wobec Polski z polityką Rosji wobec Litwy i Czech. W 2022 roku trwały prace nad projektem.

Polscy jeńcy w wojnie polsko-bolszewickiej. Historia i pamięć

KIEROWNICZKA PROJEKTU: **dr Jana Prymaczenko**

Projekt zakłada zbadanie losów polskich jeńców wojennych na terenie sowieckiej Ukrainy. Z uwagi na wybuch wojny na Ukrainie, zamknięcie archiwów, a także ogromne trudności z bezpieczną pracą w Rosji realizację projektu wstrzymano do zakończenia wojny.

Niepokorni. Nieprawomyślni. Status agenta zagranicznego w Federacji Rosyjskiej 2012-2021

KIEROWNICZKA PROJEKTU: **dr Magdalena Lachowicz**

Kontynuowano realizację projektu zakładającego przeprowadzenie diagnozy stowarzyszeń i organizacji funkcjonujących w Federacji Rosyjskiej w związku z zaostrzeniem przepisów ograniczających ich funkcjonowanie. W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace nad publikacją stanowiącą interdyscyplinarne studium nad państwową koncepcją kontroli trzeciego sektora i praktyką funkcjonowania podmiotów ze statusem agenta zagranicznego w Federacji Rosyjskiej.

„24.2.2022, godz. 5.00: Świadczenia wojny” („24.02.2022, 5 am: Testimonies from the War”)

KIEROWNICZKA PROJEKTU: **dr Anna Wylegała**

Celem projektu jest przeprowadzenie wywiadów z uchodźczyniami i dokumentowanie w ten sposób losów obywateli Ukrainy dotkniętych wojną.

W okresie sprawozdawczym sukcesywnie pozyskiwano wywiady, prowadzono warsztaty dla przeprowadzających wywiady, uruchomiono stronę internetową swiadcetwawojny2022.org. Projekt badawczy realizowany jest z wspólnie z Instytutem Filozofii i Socjologii PAN.

Rosyjska polityka historyczna wobec Polski i Ukrainy (1999–2022)

KIEROWNIK PROJEKTU: **dr Bartłomiej Gajos**

WSPÓŁPRACA: **dr Ernest Wyciszkievicz**

Projekt badawczy ma na celu analizę polityki historycznej Rosji na przestrzeni ostatnich 23 lat (1999–2022) wobec Polski oraz Ukrainy, korzystając z nowego podejścia. Projekt lokuje się na styku trzech dziedzin: humanistyki (historia i językoznawstwo), nauk społecznych (nauki o polityce) oraz nauk ścisłych (data sciences). W ramach projektu zostanie wykorzystana metoda text mining, czyli analiza danych nieustrukturyzowanych, aby po raz pierwszy przeanalizować pod kątem ilościowym ponad pięćdziesiąt tysięcy dokumentów tekstowych (wystąpień, konferencji prasowych, wywiadów itp.) ze strony kancelarii prezydenta Federacji Rosyjskiej z lat 1999–2022, ministerstwa spraw zagranicznych i innych ważnych instytucji.

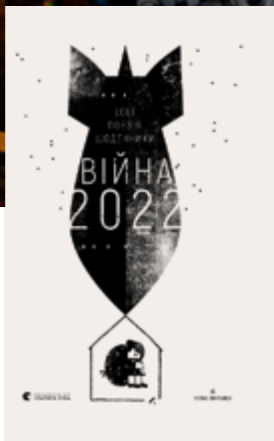
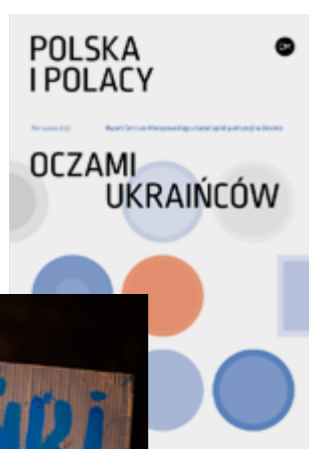

BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

Centrum Mieroszewskiego prowadzi program badania opinii publicznej w Polsce i krajach Europy Wschodniej.

Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego przygotowało i zamówiło dwa ogólnoukraińskie sondaże opinii publicznej wykonane przez renomowaną pracownię socjologiczną „Info Sapiens” dotyczące stosunku Ukraińców do Polski i Polaków oraz wiedzy Ukraińców o polskiej kulturze. Wyniki pierwszego badania zostały zaprezentowane na Forum Ekonomicznym w Karpaczu i dorocznej konferencji polsko-ukraińskiej w Jaremczu, a także w mediach oraz sieciach społecznościowych. Wyniki drugiego badania zostały ogłoszone w grudniu 2022 r.

STYPENDIA

Umożliwiamy stypendystom przeprowadzanie własnych badań na polskich uczelniach i w innych instytucjach naukowych.

Pandemia COVID-19, a zwłaszcza tzw. lockdowny oraz obostrzenia w przekraczaniu granic, ogromnie utrudniały jeszcze przed wybuchem wojny Rosji z Ukrainą prowadzenie badań naukowych. Mając to na uwadze, Centrum nie ogłosiło w 2021 roku naboru wniosków o przyznanie stypendiów na realizację badań naukowych w roku akademickim 2021/2022.

Po inwazji Rosji na Ukrainę, wychodząc naprzeciw postulatom i potrzebom ukraińskiego środowiska akademickiego, Centrum ogłosiło program świadczeń dla obywateli Ukrainy – przedstawicieli nauk społecznych bądź humanistycznych – umożliwiającym prowadzenie przez nich działalności badawczej lub analitycznej w zakresie zadań realizowanych przez Centrum w odniesieniu do obszaru Europy Środkowej i Wschodniej.

Po przekształceniu Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego zaplanowano uruchomienie nowego programu stypendialnego skierowanego do Ukraińców i innych narodów Europy Wschodniej. Trwały prace nad stworzeniem odpowiedniej podstawy prawnej. Planuje się m.in. rozszerzenie programu stypendialnego o stypendia na działania wydawnicze oraz na utrzymywanie kontaktów z ośrodkami akademickimi, eksperckimi, naukowymi, kulturalnymi i politycznymi. Oferta stypendialna Centrum skierowana będzie głównie do obywateli państw Europy Wschodniej, w tym Ukrainy, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Rosji.

PUBLIKACJE

Wydawnictwo w swojej działalności skupia się na publikacji prac naukowych głównie z zakresu historii, prawa międzynarodowego i ekonomii.

Centrum Mioszowskiego zostało Laureatem Nagrody Klio w kategorii edytorskiej za publikację: Dokumenty do historii stosunków polsko-sowieckich. 1918-1926 – cz. I (1918-1921) i cz. II (1921-1926) oraz 1939-1945 – cz. I (1939-1942) i cz. II (1943-1945).

Nagroda KLIO

nagroda przyznawana od 1995 za wybitny wkład w badania historyczne. Inicjatorem fundatorem nagrody jest Porozumienie Wydawców Książki Historycznej. Nagroda wręczana jest w ramach Targów Książki Historycznej.

areī

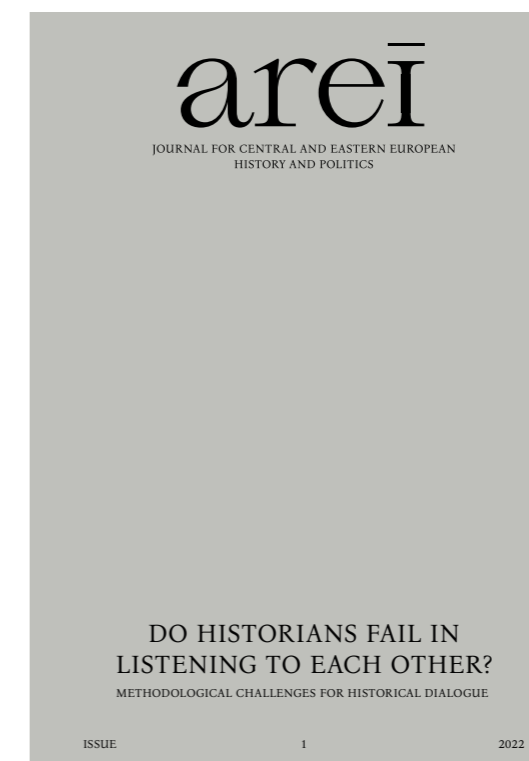
AREI
adaequatio rei
et intellectus

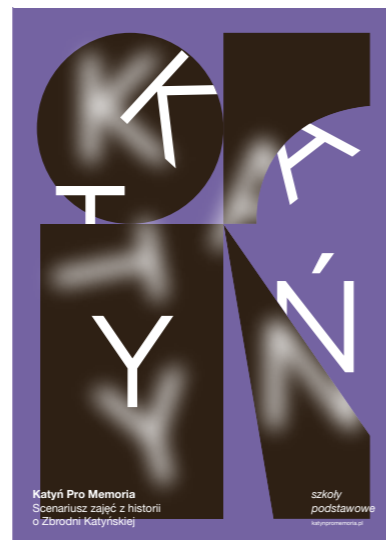
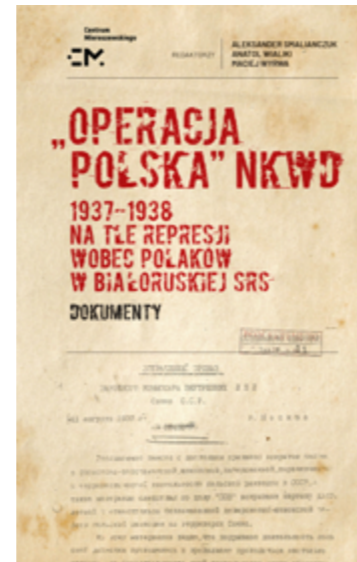
AREI – Journal for Central and Eastern European History and Politics

Centrum, wychodząc naprzeciw postulatam badaczy z Polski i innych krajów sąsiednich, aby wspierać kontakty naukowe oraz popularyzować dorobek naukowców z regionu, postanowiło powołać własne czasopismo naukowe, ukazujące się w języku angielskim pod tytułem „AREI” (skrót od Adaequatio Rei et Intellectus).

W 2022 roku trwały prace nad stworzeniem strony internetowej oraz wydaniem pierwszego numeru, a także prowadzono prace nad kolejnymi numerami. Premiera pisma odbyła się w październiku 2022 r.

www.arei-journal.pl

Wydajemy publikacje o charakterze eseistycznym, literackim i naukowym

Wydane publikacje:

1. *Bunt w łagrach. Relacje polskich więźniów Gułagu*, z Ośrodkiem Karta.
2. Lauri Malksoo, *O osobliwościach rosyjskiego stosunku do prawa międzynarodowego* (tłumaczenie z jęz. angielskiego).
3. *Dokumenty do historii stosunków polsko-sowieckich 1926-1932*, red. Piotr Głuszkowski.
4. „Operacja polska” NKWD na tle represji wobec Polaków w Białoruskiej SRS. *Dokumenty*, red. Aleksander Smalianczuk, Anatol Wielki, Maciej Wyrwa.
5. *Pantelejmon Kulisz, Kraszanka dla Polaków i Rusinów na Wielkanoc 1882 roku*, red. Łukasz Adamski, z Wydawnictwem „Mystectwo”.

Publikacje w druku:

1. *Wybór pism Włodzimierza Bączkowskiego w 3 tomach*, red. Wojciech Konończuk (z Ośrodkiem Myśli Politycznej).
2. „Wyzwoleni” i zniewoleni. *Polsko-białoruskie pogranicze 1939-1941 w białoruskich dokumentach archiwalnych*, red. Aleksander Smalianczuk (tłumaczenie z jęz. białoruskiego).

Trwały prace redakcyjne nad:

- „Żarliwy antykomunista”. *Pontyfikat Jana Pawła II w świetle dokumentów KGB Ukraińskiej SRS (1978-1991)*, wybór, red. Andrzej Grajewski.
- *Dokumenty do historii stosunków polsko-sowieckich 1932-1939*, red. Marek Kornat.
- *Władze polskie wobec Wielkiego Terroru i „operacji polskiej” NKWD 1937-1938. Dokumenty*, red. Paweł Libera.
- *Anatomia zbrodni. „Operacja polska” NKWD 1937-1938. dokumenty*, red. Siergiej Prudowski, Maciej Wyrwa.
- *W cieniu „operacji polskiej”. Represje na sowieckiej Ukrainie 1937-1938 w dokumentach. Ofiary*, red. Jana Prymaczenko, Łukasz Adamski.
- *W cieniu „operacji polskiej”. Represje na sowieckiej Ukrainie 1937-1938 w dokumentach. Sprawcy*, red. Jana Prymaczenko, Łukasz Adamski.
- „Operacja polska” NKWD 1937-1938. *Przywracanie pamięci o zbrodni*, red. Paweł Libera, Maciej Wyrwa.
- *Między ugodą, pułapką kompromisu a insurekcją. Granice polsko-rosyjskiego kompromisu politycznego w epoce Królestwa Polskiego 1815-1830*, red. Henryk Głębocki.
- Irina Flige, *Sandarmoch. Dramaturgia zdarzeń*.
- Trwały prace nad wydaniem antologii opowiadań będącej podsumowaniem trzeciej edycji „Słowa na Słowa. Polsko-Rosyjska Szkoła Przekładu”.

Program społeczno-edukacyjny to warsztaty z wybitnymi ekspertami i ekspertkami, podcasty o historii, polityce, kulturze.

PROGRAM SPOŁECZNO-EDUKACYJNY

Katyń Pro Memoria

W pierwszym półroczu 2022 roku zakończono prace nad nową wersją portalu www.katynpromemoria.pl, który miał swoją premierę 13 kwietnia, będącego rodzajem wirtualnego przewodnika po polskich miejscach pamięci. Portal został rozbudowany o pozostałe cmentarze katyńskie w: Charkowie, Miednoje, Bykowni oraz uroczysko w Kuropatach, co jest o tyle cenne, że obecnie odwiedzenie cmentarzy katyńskich stało się bardzo trudne. Cmentarz Ofiar Totalitaryzmu w Charkowie został ostrzelany i znajduje się w strefie działań wojennych, a polski Cmentarz Wojenny w Kijowie-Bykowni jest położony na obszarze, na którym istnieje niebezpieczeństwo ostrzału pociskami raketowymi. Wjazd do Rosji jest dziś jeszcze trudniejszy niż wcześniej, a samo istnienie Polskich Cmentarzy Wojennych w Katyniu i Miednoje jest podważane przez część rosyjskich polityków i działaczy, którzy zaapelowali o ich zamknięcie.

Scenariusze lekcji historii o Zbrodni Katyńskiej

W 2022 roku zostały udostępnione scenariusze lekcji historii o Zbrodni Katyńskiej przygotowane na podstawie portalu www.katynpromemoria.pl dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Prezentowane scenariusze lekcji koncentrują się na jednym obszarze – Polskim Cmentarzu Wojennym w Katyniu. To w Lesie Katyńskim odkryto w 1943 roku pierwsze ciała Ofiar i to właśnie mogiły polskich jeńców z Kozielska stały się symbolem całej Zbrodni. Scenariusze można pobrać ze strony w formacie PDF. Dodatkowo został opublikowany film promujący scenariusze z udziałem nauczycielki, autorki scenariusza i uczniów.

Nowaja Polska (Новая Польша) i Nowa Polaszca (Нова Польща)

Od stycznia do grudnia 2022 roku na rosyjskojęzycznym portalu www.novayapolsha.pl i ukraińskojęzycznym www.novapolshcha.pl zarejestrowano 1,45 mln wejść. Opublikowano ponad 500 artykułów. Na obu portalach regularnie ukazywały się teksty poruszające bardzo szerokie spektrum tematów, od historii i gospodarki, po kulturę i sport. Od dnia zbrojnej napaści Federacji Rosyjskiej na Ukrainę 24 lutego 2022 redakcja zaczęła publikować materiały dotyczące wojny oraz ważne informacje dotyczące pomocy dla uchodźców, opublikowano analizy rosyjskiej dezinformacji o polsko-ukraińskich

stosunkach, historii ludzi, którzy przeżyli rosyjską okupację. Redakcja Nowej Polszczy przygotowała antologię „Wojna 2022”, w której ukazały się eseje, dzienniki i wiersze 42 najbardziej znanych ukraińskich pisarzy i pisarek, m.in. Serhija Żadana, Jurija Andruchowycza, Kateryny Babkiny, Wołodymyra Rafijenki. Książka została opublikowana w języku ukraińskim i trwały prace nad polskim przekładem.

The war in Ukraine through the eyes of children

Trwały prace nad przygotowaniem wystawy „The war in Ukraine through the eyes of children”, która zostanie zaprezentowana w Parlamencie Europejskim w Brukseli oraz w innych miastach Europy. Wystawa jest tworzona przez Centrum Mieroszewskiego we współpracy z Centrum Narracji Politycznych Demokracja.

Świat Sybiru

Portal „Świat Sybiru” wyróżnia fakt, że treści tworzone są przez renomowanych autorów i autorki: badaczy i popularyzatorów historii.

Kontynuowano prace nad przedsięwzięciem realizowanym wspólnie z Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku, którego efektem będzie stworzenie wielojęzycznego internetowego portalu tematycznego pt. „Świat Sybiru”. Portal będzie stanowił skuteczne medium upowszechniające w Polsce i poza jej granicami wiedzę o historii, kulturze i dziedzictwie narodu polskiego i innych narodów Europy Środkowej i Wschodniej oraz przyczyni się do zwalczania stereotypów funkcjonujących w społeczeństwach zamieszkujących ten obszar.

Memoriał

W związku z prześladowaniem organizacji społecznych w Federacji Rosyjskiej, Centrum Mieroszewskiego, wsparło ratunkową digitalizację zbiorów Centrum Naukowo-Informacyjnego „Memoriał” z siedzibą w Petersburgu. Efektem wspólnego przedsięwzięcia jest digitalizacja 82 870 stron dokumentów poświęconych ofiarom i represjom w ZSRS.

Pracownicy Centrum Mieroszewskiego udzielali licznych wywiadów i komentarzy najbardziej prestiżowym mediom polskim, ukraińskim, rosyjskim i międzynarodowym. Przedmiotem komentarzy były w szczególności powody i konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę oraz działania, które Polska i kraje UE/NATO winny podjąć, aby pomóc Ukrainie pokonać agresora.

Słowa na Słowa. Polsko-Rosyjska Szkoła Przekładu

Cykl warsztatów przeznaczonych dla początkujących tłumaczy literatury z języka rosyjskiego. W trakcie 10 spotkań uczestnicy zapoznawali się z cyklem

pracy tłumacza i od razu wykorzystywali swoje umiejętności w praktyce podczas pracy nad tłumaczeniem książki. W pierwszym półroczu 2022 roku zakończyła się V edycja szkoły, trwały prace nad redakcją tłumaczeń. W ramach VI edycji szkoły odbyły się trzy spotkania. W tym roku, wobec zbrojnej napaści Rosji na Ukrainę, tłumacze będą pracować nad tekstami bardzo aktualnymi, które opowiadają o wojnie, przemocy i zniewoleniu, ale także o człowieczeństwie i nadziei, publikowanymi w czasopiśmie ROAR review.

Polski w Centrum

Po udanym pilotażowym wsparciu nauki języka polskiego w Petersburgu dla jednej grupy jesienią 2021 r. we współpracy z Instytutem Polskim, program nauczania został znacznie rozszerzony. Zajęcia prowadzone są od października 2022 r. online poprzez platformę ZOOM przez doświadczonych lektorów posiadających odpowiednie kwalifikacje do prowadzenia kursu języka polskiego jako języka obcego. W okresie sprawozdawczym uruchomiono 16 grup (od poziomu A0 po C2), obejmujących 204 słuchaczy w Moskwie, Petersburgu, Kaliningradzie i Irkucku, kształconych przez 6 lektorów. Projekt stanowi odpowiedź na duże zainteresowanie ze strony Rosjan nauką języka polskiego.

Polihistor

Działalność wznowił podcast „Polihistor”. Ukazały się w sumie cztery odcinki: Dlaczego Putin grozi użyciem bomby jądrowej? Łukasz Kulesa
Jakie są cele sankcji? Ernest Wyciszkiewicz
Jak Ukraina przygotowuje się do zimy? Maciej Zaniewicz
Czy istnieje chińsko-rosyjski sojusz? Alicja Bachulska.

SZKOŁY LETNIE I ZIMOWE

Szkoła ułatwia nawiązanie kontaktów między utalentowanymi młodymi badaczami z sąsiedzkich krajów, dzielących trudną historię.

Szkoła letnia

W dniach 28 sierpnia do 3 września 2022 roku w Pieszku odbyła się VII edycja Międzynarodowej Szkoły Letniej „Crime and Punishment: responsibility for violations of the law of war”, w której wzięło udział 15 młodych naukowców z Ukrainy, Białorusi, Włoch, Wielkiej Brytanii, Gruzji, Kazachstanu, Kanady i Polski.

REPOWER – PROGRAM LIDERSKI

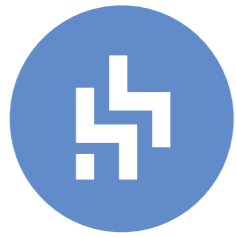
REPOWER. Leadership Programme

9–11 grudnia, Warszawa

REPOWER to program szkoleniowy dla liderek, to komfortowa przestrzeń do wymiany poglądów i wzajemnego wsparcia.

Centrum Mioszевского uruchomiło program skierowany do Ukrainek, które po emigracji chcą odnaleźć się na polskim rynku pracy. 17 młodych ekspertek wzięło udział w 3-dniowych intensywnych warsztatach w Warszawie z wystąpieniami publicznymi z byłym brytyjskim ambasadorem Charlesem Crawfordem. Dodatkowo odbyło się szkolenie poświęcone polskiemu rynkowi pracy i sztuce pisania CV oraz szkolenie z prowadzenia profili na LinkedIn.

KONFERENCJE I WYDARZENIA

Naszym zadaniem jest upowszechnianie wiedzy w Polsce i poza jej granicami o krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

KONFERENCJA I POKAZ FILMU: Milcząca zgoda. Czego Rosjanie nie chcą pamiętać?

19 kwietnia 2022, Warszawa

Rozmowa z rosyjskim pisarzem Siergiejem Lebediewem o rosyjskiej pamięci historycznej, poprzedzona prezentacją filmu dokumentalnego z cmentarza w Charkowie. Pretekstem do spotkania była premiera portalu www.katynpromemoria.pl w nowej odsłonie, gdzie poza Katyniem pojawiły się rozdziały poświęcone memoriałom katyńskim w Bykowni, Charkowie i Miednoje, a także w Kuropatach, gdzie prawdopodobnie spoczywają Ofiary Zbrodni Katyńskiej.

KONFERENCJA: The New Era of Insecurity: How Russia's War in Ukraine Changes the World

27 października 2022, Helsinki

W ramach 21st Aleksanteri Conference "The New Era of Insecurity: How Russia's War in Ukraine Changes the World" Centrum Mieroszewskiego zorganizowało dwie debaty: „Farewell to Imagined Post-Sovietness. Is it Still Justified to Use the Term: 'Post-Soviet'?", a także „Russia's Politics of Memory. Why Does the Kremlin Weaponize History?” z udziałem ekspertów z Polski i Europy.

KONFERENCJA: Second Ukrainian – Central European Forum 2022

1–8 listopada 2022, Lwów

Centrum było partnerem konferencji organizowanej przez ukraiński instytut PRISM poświęconej rozmowom w gronie polityków, ekspertów, badaczy i dziennikarzy o współpracy regionalnej w świetle toczącej się wojny. Centrum Mieroszewskiego zorganizowało wprowadzający panel z udziałem wiceministrów spraw zagranicznych Polski, Litwy, Ukrainy i Rumunii.

Targi Książki Historycznej

24–27 listopada 2022, Warszawa

Centrum Mieroszewskiego w trakcie XXX Targów Książki Historycznej w Arkadach Kubickiego zaprezentowało swoją najnowszą ofertę wydawniczą.

Prawdziwe słowa. Nowa ukraińska kultura

17 grudnia 2022 Warszawa

Multi-dyscyplinarne, całodniowe spotkanie Polaków, Polek oraz Ukraińców i Ukrainek, w programie którego znalazły się opowieści o wojnie i polsko-ukraińskiej współpracy przez pryzmat socjologii, literatury, fotografii, teatru i filmu. W trakcie wydarzenia została zaprezentowana antologia „Wojna 2022: dzienniki, eseje, poezja” (“Війна 2022”) m.in. z udziałem pisarza Wołodymyra Rafiejenki. Fragmenty książki przeczytali aktorzy Ada Rohowcewa i Adam Ferency. Zaprezentowane zostały także wyniki raportu z badań opinii publicznej na Ukrainie nt. polskiej kultury. Odbyła się też rozmowa o wojnie widzianej przez obiektyw z fotografem z Azowstalu Dmytro Kozackim i z Maciejem Stankiem oraz pokaz filmu “Wiatr ze wschodu” i spotkanie z reżyserką Kateryną Stepankową.

DEBATY

Polityka wschodnia Stolicy Apostolskiej

20 stycznia 2022, Warszawa

Centrum wraz z Centrum Myśli Jana Pawła II i we współpracy z Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego zorganizowały debatę poświęconą polityce wschodniej Stolicy Apostolskiej z udziałem: Hanny Suchockiej, Pawła Kowala i Andrzeja Grajewskiego. Rozmowę poprowadził Grzegorz Polak. Była ona połączona z promocją publikacji „Stolica Apostolska wobec Rosji i wschodniego chrześcijaństwa. Od Jana Pawła II do Franciszka” wydanej przez Centrum oraz Centrum Myśli Jana Pawła II.

Słowo jest
głównym
instrumentem
działania
politycznego,
ponieważ
w ostatecznym
rozhachu
zwyciężyć nie
oznacza podbić,
lecz zjednać.

„Czystka pamięci”

15 lutego 2022, Warszawa

Centrum, Stowarzyszenie „Memoriał” i Stowarzyszenie „Za wolną Rosję” zorganizowały w Warszawie pokaz filmu dokumentalnego „Czystka pamięci”. Film o Stowarzyszeniu „Memoriał” został zrealizowany przez niezależną rosyjską stację telewizyjną Dożd, która podobnie jak „Memoriał” uznawana jest za „zagranicznego agenta”. Po pokazie odbyła się dyskusja, w której udział wzięli: Aleksandra Poliwanowa i Denis Szedow ze Stowarzyszenia „Memoriał”, Danuta Przywara z Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Ernest Wyciszkiwicz dyrektor Centrum. Rozmowę poprowadziła Maria Domańska z Ośrodka Studiów Wschodnich.

Rosyjska napaść na Ukrainę z perspektywy prawa międzynarodowego

3 marca 2022, Warszawa

Debate miała na celu ocenienie działań Rosji z perspektywy prawa międzynarodowego oraz przedyskutowanie instrumentów prawnych, które można by wykorzystać do tego, aby pociągnąć Rosję do odpowiedzialności za zbrodnie przeciwko pokojowi, zbrodnie wojenne oraz szkody materialne i szkody niematerialne. Rozmowę z prawnikami międzynarodowymi – prof. Władysławem Czaplińskim i prof. Ireneuszem Kamińskim poprowadził dr Łukasz Adamski.

Za totalitarną kurtyną. Nowa rzeczywistość w Rosji

15 marca 2022, Warszawa

Dyskusja toczyła się wokół sytuacji wewnętrznej w Rosji oraz reakcji społeczeństwa rosyjskiego na wojnę z Ukrainą. W rozmowie prowadzonej przez Arletę Bojke wzięły udział rosyjska dziennikarka Masza Makarowa i badaczka z OSW dr Maria Domańska.

Jako dziennikarze z Polski jesteśmy zobowiązani do tego by pomagać w ten sposób, że będziemy opowiadać o tym co dzieje się na Ukrainie.

Nauka pod ostrzałem

22 marca 2022, Warszawa

Rozmowę z ukraińskimi historykami prof. Jurijem Szapowałem i dr Janą Prymaczenko, którzy wydostali się z Ukrainy niszczonej przez wojnę, o położeniu historyków w warunkach wojennych i potrzebach wsparcia przez Polskę i kraje UE/NATO środowisk naukowych, poprowadził prof. Grzegorz Motyka. Prof. Szapował i dr Prymaczenko opowiedzieli także o swoich osobistych doświadczeniach ucieczki przed wojną.

Między wojną a resetem. Stosunki polsko-sowieckie 1939–1945 w nieznanym wcześniej dokumentach

5 kwietnia 2022, Warszawa

W debacie, współorganizowanej przez Muzeum Powstania Warszawskiego, do której inspiracją była publikacja Centrum „Dokumenty do historii stosunków polsko-sowieckich 1939–1945. Tom IV”, pod redakcją Łukasza Adamskiego, wzięli udział: dr Łukasz Adamski, dr Sławomir Dębski, prof. Paweł Kowal. Debatę poprowadził dr Paweł Ukielski, zastępca dyrektora Muzeum Powstania Warszawskiego.

Zona wolnego słowa. Co robią rosyjskie niezależne media w warunkach cenzury wojennej?

22 czerwca, Warszawa

Rozmowę o sytuacji niezależnych rosyjskich mediów z Taisią Bekbułatową, redaktorką naczelną „Holod.Media”, Iwanem Kołpakowem, redaktorem naczelnym „Meduzy” i Kirillem Martynowem, redaktorem naczelnym „Nowej Gazety” prowadziła Wiktoria Bielaszyn.

„Wyzwoleni” czy zniewoleni?”

17 września 2022 roku, Warszawa

W Domu Wschodnim w Warszawie odbyła się debata zorganizowana przez Centrum i Ośrodek Karta połączona z prezentacją książki „Za pierwszych Sowieców. Polsko-białoruskie pogranicze 1939–1941 w relacjach mówionych mieszkańców Białorusi” z udziałem prof. Aleksandra Smalianczuka, prof. Jana Szumskiego i dra Macieja Wyrwy.

„Dziennikarstwo w czasach wojny”

20 września 2022 roku, Warszawa

Centrum Mieroszewskiego zorganizowało debatę, w której wzięli udział dziennikarze z Ukrainy i Polski: Illia Ponomarenko (Kyiv Independent), Olha Myrowycz (Lwowskie Media Forum), Nastia Stanko (Hromadske.tv), Paweł Bobołowicz (Radio Wnet) i Żenia Klimakin (Nowa Poliszca).

Cynicy, nihilści czy imperialiści?

13 października 2022, Warszawa

Centrum zorganizowało debatę z udziałem prof. Lauriego Mälksoo, którego książka w przekładzie na język polski „O osobliwościach rosyjskiego podejścia do prawa międzynarodowego” została wydana nakładem Centrum. W rozmowie o źródłach rosyjskiej postawy wobec prawa międzynarodowego udział wzięli także: Igor Grecki, Patrycja Grzebyk, Ernest Wyciszkievicz.

„Chcę opowiedzieć o wojnie”. Jak badać i dokumentować wojnę na Ukrainie? połączona z pokazem filmu

24 października, Warszawa

W rozmowie z badaczami z Polski i Ukrainy, którzy zbierają relacje uchodźców wzięli udział: Anna Wylegała, Anna Furman i Jakub Kiersikowski. Prowadzenie: Magdalena Rigamonti. Przed rozmową został zaprezentowany film krótkometrażowy, w którym swoje historie o pierwszych dniach pełnowymiarowej wojny i ucieczki do Polski opowiadają dwie uchodźczynie Switłana Miałyk i Nina Semjankiw. Ich osobiste doświadczenia zostają zderzone z wypowiedziami badaczek prowadzących rozmowy z uchodźczyniami w ramach projektu „Świadectwa wojny”.

Gruzińskie marzenie

22 listopada, Warszawa

Podczas pierwszej debaty Centrum na temat Gruzji zaproszeni eksperci dyskutowali na temat obecnych gruzińsko-rosyjskich relacji, stanowiska władz Gruzji wobec wojny ukraińsko-rosyjskiej oraz o tym jak gruzińskie społeczeństwo reaguje na emigrujących do Gruzji Rosjan. Rozmowę poprowadziła Stasia Budzisz, reporterka i tłumaczka, a udział wzięli: Wojciech Górecki (Ośrodek Studiów Wschodnich) i Kornely Kakachia (Georgian Institute of Politics).

Centrum Mieroszewskiego w 2022 roku udzieliło wsparcia uchodźcom z Ukrainy, którzy przejechali do naszego kraju.

KONKURS

OTWARTY KONKURS

W styczniu 2022 roku Centrum ogłosiło jedenastą edycję Otwartego Konkursu na Dofinansowanie Przedsięwzięć na rzecz Dialogu i Porozumienia w Stosunkach Polsko-Rosyjskich oraz drugą edycję Otwartego Konkursu na Dofinansowanie Zdalnych Przedsięwzięć na rzecz Dialogu i Porozumienia w Stosunkach Polsko-Rosyjskich. W związku ze zbrojną napaścią Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w lutym br. oba konkursy zostały unieważnione.

Centrum skupiło się na przeprowadzeniu działań wspierających Ukraińców zmuszonych do opuszczenia kraju po zbrojnej napaści Rosji. Poniżej lista wspartych projektów wraz z wysokością środków na nie przeznaczonych.

NAUKA / KURSY JĘZYKOWE

1. Szkoła Podstawowa i Uczniowski Klub Sportowy „Doliwa” (Rozdrażew)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 Projekt „Język polski po godzinach” – zajęcia jęz. polskiego dla dzieci i dorosłych oraz warsztaty kulturowo-integracyjne
 KOSZT: 20 000 PLN
2. Fundacja na rzecz dzieci i młodzieży Piastun (Opole)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 „Chcę mówić po polsku” – sobotnio-niedzielną szkoła jęz. polskiego dla dzieci z Ukrainy w wieku 6–15 lat
 KOSZT: 25 000 PLN
3. Stowarzyszenie Współpracy ze Wschodem MEMORAMUS przy IX LO (Poznań)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 Dwie grupy dzieci, które mają zajęcia dwa razy w tygodniu po dwie godziny lekcyjne
 KOSZT: 10 660 PLN

- 4 Polski Instytut Językowy (prowadzony przez Fundację Mobi) (Warszawa)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 Nauczanie jęz. polskiego jako jęz. obcego w Warszawie dla 10 grup Ukraińców
 KOSZT: 16 000 PLN
- 5 Oksana Goroshko (online)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 Nauczanie jęz. polskiego jako jęz. obcego zdalnie dla 12 grup Ukraińców
 KOSZT: 35 000 PLN
- 6 Olga Morozova (Łódź)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 Nauczanie jęz. polskiego jako jęz. obcego w szkole językowej w Łodzi dla 6 grup Ukraińców
 KOSZT: 12 015 PLN

- 7 Towarzystwo Oświatowe im. Cecylii Plater-Zyberkówny (Warszawa)
Kursy jęz. polskiego dla osób z Ukrainy
 Lekcje jęz. polskiego dla dzieci i młodzieży z Ukrainy w wieku przedszkolnym, szkolnym oraz licealnym
 KOSZT: 21 200 PLN
- 8 Międzynarodowa Szkoła Ukraińska Materynka, prowadzona przez Fundację Ukraińskie Centrum Edukacji (Warszawa)
Lekcje w szkole ukraińskiej
 Wsparcie edukacji w szkole ukraińskiej w Warszawie – wzrost liczby ukraińskich uczniów z 200 do 960 (po 24/02/2022)
 KOSZT: 60 000 PLN

OPIEKA / WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE

- 9 Stowarzyszenie PRO PATRIA ET FAMILIA przy Szkole Podstawowej nr 5 im. Sybiraków (Olsztyn)
Zajęcia terapeutyczne oraz kursy języka polskiego
 Włączenie uczniów pochodzących z Ukrainy do edukacji w polskiej szkole – nauka języka polskiego oraz zajęcia integracyjne i wsparcie psychologiczne
 KOSZT: 15 000 PLN
- 10 Stowarzyszenie Parafiada im. św. Józefa Kalasancjusza (Warszawa)
Zajęcia terapeutyczne oraz kursy języka polskiego
 Nauczanie j. polskiego dla dorosłych: dwa razy w tygodniu dwie grupy. Zajęcia edukacyjno-integracyjne dla dzieci – raz w tygodniu.
 KOSZT: 50 000 PLN
- 11 Słupski Ośrodek Kultury (Słupsk)
Świetlica
 Świetlica dla dzieci ukraińskich otwarta we wszystkie dni robocze 6 godz./dziennie. Kurs jęz. polskiego (4 grupy warsztatowe) dla młodzieży i dorosłych oraz opieka dla dzieci uczestników podczas jego trwania
 KOSZT: 20 000 PLN
- 12 Centrum Wsparcia Rodziny Labirynt (Gdańsk)
Wsparcie psychologiczne
 „Bezpieczna przestrzeń dla uchodźczyń z dziećmi” – dla dzieci, młodzieży i kobiet: indywidualne wsparcie psychologiczne, grupowe wsparcie psychologiczne, opieka nad dziećmi, podstawy języka polskiego dla dzieci
 KOSZT: 75 000 PLN

- 13 Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Razem do Celu” oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży (Dąbrowa Górnicza)

Kursy jęz. polskiego i zajęcia terapeutyczne

Nauka jęz. polskiego, zajęcia terapeutyczne oraz zajęcia integracyjne dla grupy uczniów i nauczycieli niewidomych i słabowidzących ze Specjalnego Szkoleniowo-Wychowawczego Kompleksu im. W. Korolenki z Charkowa.
KOSZT: 70 000 PLN

- 14 Fundacja Atid (Warszawa)

Wsparcie psychologiczne

Wspieranie obywateli Ukrainy: wsparcie psychologiczne oraz lekcje jęz. polskiego dla młodzieży w wieku licealnym (14–19 lat)
KOSZT: 30 000 PLN

- 15 Stowarzyszenie IKE (Miłakowo)

Kursy języka polskiego oraz zajęcia terapeutyczne dla dzieci

Zajęcia dla dzieci i młodzieży w wieku 8–15 lat w trybie weekendowym (piątek-niedziela)
KOSZT: 35 000 PLN

KULTURA

- 16 Staromiejski Dom Kultury

Stypendia artystyczne

W ramach projektu Staromiejski Dom Kultury przyznał sześć stypendiów interwencyjnych w wysokości 5 000 zł brutto. Stypendia są wypłacane artystom, którzy zostali zmuszeni do nagłego opuszczenia Ukrainy.
KOSZT: 30 000 PLN

- 17 Centrum Mioszeweckiego z Centrum Narracji Politycznych Demokracja

Wystawa w PE

Wystawa fotografii „The war in Ukraine through the eyes of children” w Parlamencie Europejskim w Brukseli oraz w innych miastach Europy.
KOSZT: 67 646 PLN

MEDIA

- 18 Dwutygodnik

Artykuły w prasie

Artykuły ukraińskich autorów w jęz. ukraińskim i ich tłumaczenia na jęz. polski do „Dwutygodnika” w ramach wsparcia autorów i artystów ukraińskich.
KOSZT: 51 660 PLN

Centrum Mieroszewskiego

ul. Jasna 14/16A

00-041 Warszawa

T: +48 22 295 00 30

kontakt@mieroszewski.pl

www.mieroszewski.pl

   [YouTube /mieroszewski](https://www.youtube.com/channel/UC...)

